

Dariusz Drajewicz¹

Uzasadnienie wyroku sądu *ad quem* w postępowaniu karnym

Streszczenie

Artykuł porusza zagadnienia odnoszące się do treści uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego w postępowaniu karnym, jak i też sposobu jego sporządzenia. Przedmiot analizy stanowi tematyka komunikatywności i zwięzłości uzasadnienia, podstawy normatywne jego treści, a także stopień jego szczegółowości. Autor poddaje odrębnej analizie uzasadnienie wyroku reformatoryjnego oraz wyroku kasatoryjnego. Zakresem rozważań są objęte podstawy normatywne sposobu sporządzenia uzasadnienia, w tym zakres stosowania formularza UK2, dopuszczalność modyfikacji treści i struktury tego formularza, jak i też prawidłowości jego stosowania w praktyce.

Słowa kluczowe

Postępowanie karne, wyrok, uzasadnienie, sąd odwoławczy, formularz.

1. Uwagi wstępne

Uzasadnienie to czynność procesowa, stanowiąca oświadczenie wiedzy o charakterze argumentacyjnym, która pozostaje w nierozzerwalnym związku z czynnością procesową przybierającą postać oświadczenia woli o charakterze imperatywnym, jaką jest wyrok². Uzasadnienie to jednocześnie źródło wiedzy o przebiegu procesu wyrokowania, w szczególności argumentach i wnioskowaniach, które doprowadziły sąd do zapadłego rozstrzygnięcia, a jednocześnie źródło informacji dla uczestników postę-

¹ Dr n. pr. (Collegium Intermarium w Warszawie), sędzia (delegowany do KSSiP w Lublinie i SA w Warszawie); ORCID: 0000-0002-5258-0380.

² D. Drajewicz, (w:) D. Drajewicz (red.), Stosowanie formularzy uzasadnień wyroków w postępowaniu karnym przed sądem I instancji oraz w postępowaniu odwoławczym, Warszawa 2000, s. 21.

powania o motywach, którymi kierował się sąd wydając wyrok³. Uzasadnienie to uporządkowany zbiór argumentów wspierających lub wyjaśniających stanowisko wyrażone w wyroku⁴.

2. Komunikatywność i zwięzłość uzasadnienia

Realizacja powyższych dezyderatów wymaga sporządzenia uzasadnienia komunikatywnego, a zatem uzasadnienia, które cechuje jasność stylu, opierająca się na naturalnej zgodności toku rozumowania z tokiem wypowiedzi. Poszczególne jednostki komunikatywne uzasadnienia powinny być przedstawione w logicznej kolejności i połączone w spójną całość znaczeniową w oparciu o kryteria logiczne⁵. Uzasadnienie powinna cechować zwięzłość. Dokument ten powinien zawierać „zwięzłe” wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku (art. 424 § 1 k.p.k.).

Zwięzłość polega na rzeczowości, a więc na unikaniu elementów językowych, które są zbędne ze względu na funkcje komunikatywną wypowiedzi. Innymi słowy, uzasadnienie nie może cechować rozwlekłość polegająca na nadmiernej liczbie słów nic nieznaczących lub powtarzających się, a więc niepotrzebnych⁶. Zwięzłe uzasadnienie to takie, które charakteryzuje rzeczowość, jasność, logiczność, zarówno w zakresie opisu stanu faktycznego, oceny dowodów oraz rozważań prawnych⁷.

Taka konstrukcja uzasadnienia powinna zawierać istotne z komunikacyjnego punktu widzenia elementy informacyjne: punkt wyjścia, czyli temat, oraz rozwinięcie, czyli retemat, a jednocześnie powinna być pozbawiona zawilosci składniowej zdań, wyszukanych figur stylistycznych, zbanalizowanych metafor, jak i też wyrazów i związków wyrazowych ko-

³ Wyrok SN z dnia 28 maja 2013 r., sygn. II KK 308/12, Legalis.

⁴ D. Drajewicz, (w:) D. Drajewicz (red.), *Stosowanie formularzy uzasadnień wyroków w postępowaniu karnym przed sądem I instancji oraz w postępowaniu odwoławczym*, Warszawa 2000, s. 21.

⁵ D. Drajewicz, (w:) D. Drajewicz (red.), *Stosowanie formularzy uzasadnień wyroków w postępowaniu karnym przed sądem I instancji oraz w postępowaniu odwoławczym*, Warszawa 2000, s. 23, 24.

⁶ E. Wierzbicka, A. Wolański, D. Zdunkiewicz-Jedynak, *Podstawy stylistyki i retoryki*, s. 16, 41.

⁷ D. Drajewicz, *Uzasadnienie wyroku sądu a quo w świetle znowelizowanych przepisów Kodeksu postępowania karnego*, MOP 2016, nr 20, s. 1098.

lokwalnych⁸. Trafne argumenty, precyzja sformułowań i prezentacja logiki rozumowania wyrażona w uzasadnieniu może przekonać o prawidłowości rozstrzygnięcia⁹, w konsekwencji służyć indywidualnej akceptacji orzeczenia oraz umocnieniu poczucia zaufania społecznego¹⁰, jak i też podnosić autorytet wymiaru sprawiedliwości¹¹.

3. Podstawy normatywne treści uzasadnienia

Podstawy normatywne treści uzasadnienia wyroku sądu apelacyjnego w sprawach karnych określa art. 457 § 3 k.p.k., który musi być odczytywany łącznie z art. 433 § 2 k.p.k., a w wypadku wydania wyroku reformatoryjnego także łącznie z art. 424 k.p.k. (odczytywany odpowiednio – art. 458 k.p.k.). W uzasadnieniu wyroku sądu apelacyjnego należy podać, czym kierował się sąd wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji sąd uznał za zasadne albo niezasadne (art. 457 § 3 k.p.k.). Przy czym do obowiązku sądu odwoławczego należy rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym (art. 433 § 2 k.p.k.).

4. Obowiązek odniesienia się do wszystkich wniosków i zarzutów apelacji

Nakaz rozważenia wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym zawarty w przepisie art. 433 § 2 k.p.k. ma charakter bezwzględny¹². Odzwierciedleniem tego, czy sąd odwoławczy należycie zrealizował obowiązki wynikające z art. 433 § 2 k.p.k., jest uzasadnienie, bowiem jego treść pozwala na ocenę prawidłowości dokonanej kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku¹³. Właściwe zrealizowanie obowiązków wynikających z art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k. wymaga od sądu odwoławczego nie tylko niepominania żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, ale także rzetelnego ustosunkowania się do każdego z tych zarzutów oraz wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach argumentami, dlaczego uznano

⁸ Por. E. Wierzbicka, A. Wolański, D. Zdunkiewicz-Jedyna, *Podstawy stylistyki i retoryki*, Warszawa 2008, s. 7–9, 14, 15, 33, 50.

⁹ K. Marszał, *Proces karny*, Katowice 1998, s. 406.

¹⁰ Wyrok SN z dnia 28 maja 2013 r., sygn. II KK 308/12, Legalis.

¹¹ Wyrok SN z dnia 4 listopada 2003 r., sygn. V KK 74/03, Legalis.

¹² Wyrok SN z dnia 19 kwietnia 2018 r., sygn. II KK 430/17, Legalis.

¹³ Wyrok SN z dnia 23 stycznia 2018 r., sygn. III KK 573/17, Legalis.

poszczególne zarzuty odwołania za trafne, bądź też bezzasadne¹⁴. Do naruszenia powyższych przepisów może dojść nie tylko, gdy sąd drugiej instancji pomija w swoich rozważaniach zarzuty zawarte w apelacji, lecz również wtedy, gdy analizuje je w sposób pobieżny, abstrahując od konkretnych argumentów przywołanych na ich poparcie w środku zaskarżenia¹⁵.

W uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego muszą znaleźć miejsce rozważania odnoszące się wprost do zarzutów apelacji, z których będzie jasno wynikało, z jakich to powodów odwołujący ma rację lub jej nie ma. Niewypowiedzenie się przez sąd co do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji oznacza uchybienie wymogom art. 457 § 3 k.p.k. i to w sposób mogący mieć istotny wpływ na treść wydanego wyroku, gdyż w razie uznania tych zarzutów za trafne nie jest wykluczone wydanie odmiennego niż zapadłe orzeczenia¹⁶. Oczywiście dopuszczalne jest odwoływanie się przez sąd *ad quem* do motywów, którymi kierował się sąd pierwszej instancji, lecz dotyczy to jednak tylko takiej sytuacji, w której apelacja zasadza się jedynie na polemice kontestacyjnej, a nie argumentacyjnej. Jeżeli natomiast w środku odwoławczym przywoływane są konkretne, merytoryczne argumenty nakierowane na podważenie tez stojących u podstaw kwestionowanego rozstrzygnięcia, to obowiązkiem sądu odwoławczego jest rzetelne odniesienie się do nich i wykazanie, dlaczego zostały one uznane za zasadne lub bezzasadne¹⁷.

5. Stopień szczegółowości uzasadnienia

Jeżeli sąd odwoławczy podziela w pełni ustalenia i ocenę dowodów dokonaną przez sąd pierwszej instancji, to rozpoznając zarzuty apelacji może przedstawić własną ocenę, stanowiącą powtórzenie argumentacji powołanej przez sąd pierwszej instancji¹⁸.

Szczegółowość uzasadnienia sądu *ad quem* jest zależna z jednej strony od zawartości uzasadnienia sądu *a quo*, z drugiej zaś, od wartości argumentacji skargi apelacyjnej. Dopuszczalne jest w praktyce postępowanie sądu *ad quem*, polegające na odwoływaniu się w motywach orzeczenia do stanowiska zawartego w uzasadnieniu wyroku sądu *a quo*, zwłaszcza wówczas, gdy zarzuty apelacji i uzasadniające je wywody stanowią dowolną polemikę ze stanowiskiem sądu *meriti*. Nie oznacza to

¹⁴ Wyrok SN z dnia 11 stycznia 2018 r., sygn. IV KK 168/17, Legalis.

¹⁵ Wyrok SN z dnia 5 sierpnia 2020 r., sygn. III KK 434/19, Legalis.

¹⁶ Wyrok SN z dnia 15 lutego 2021 r., sygn. IV KK 210/20, Legalis.

¹⁷ Wyrok SN z dnia 5 sierpnia 2020 r., sygn. III KK 434/19, Legalis.

¹⁸ Postanowienie SN z dnia 10 grudnia 2001 r., sygn. III KKN 142/99, Legalis.

jednak całkowitej rezygnacji z przytoczenia jakichkolwiek konkretnych argumentów, w tym choćby mających odniesienie do wywodów sądu pierwszej instancji, aby pozostać w zgodzie z treścią przepisu art. 457 § 3 k.p.k., określającego wymogi uzasadnienia sądu odwoławczego, a więc podania, czym kierował się sąd wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji sąd uznał za zasadne albo niezasadne¹⁹. Innymi słowy, stopień szczegółowości rozważań sądu odwoławczego w wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 457 § 3 k.p.k. uzależniony jest od jakości wywodów zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji oraz we wniesionym środku odwoławczym i w zależności od *meritum* sprawy może przybrać formę bardziej lub mniej rozbudowanego wyводу. Jeżeli więc ocena dowodów dokonana przez organ *a quo* jest wszechstronna, pełna, logiczna i wsparta zasadami doświadczenia życiowego, a tym samym w pełni odpowiada wymogom nałożonym przez reguły wynikające z art. 7 k.p.k., to wówczas sąd odwoławczy zwolniony jest od drobiazgowego odnoszenia się do zarzutów apelacji, kwestionujących w rzeczywistości taką ocenę²⁰.

Zatem, jeżeli sąd pierwszej instancji w swoim uzasadnieniu dokona wszechstronnej i kompleksowej oceny wszystkich istotnych okoliczności, tak w zakresie ustaleń faktycznych, będących konsekwencją szczegółowo wykazanej oceny materiału dowodowego, jak i w sposób pełny przedstawi argumentację prawną, to oparcie zarzutów apelacji na tych elementach, które były już wszechstronnie i kompleksowo rozważone przez sąd I instancji, co wynika z uzasadnienia wyroku, uprawnia sąd odwoławczy do ograniczenia swojego uzasadnienia w znacznym zakresie do odesłania do tej argumentacji²¹.

Rekapitułując, stopień szczegółowości uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego winien być dostosowany do poziomu skargi apelacyjnej. Sąd ten może poprzestać na odwołaniu się do rozważań zawartych w uzasadnieniu sądu pierwszej instancji. Może to uczynić jedynie wtedy, gdy zarzuty apelacji i wywody je uzasadniające ograniczają się do całkowicie gołosłownej i oczywiście dowolnej polemiki z oceną dowodów zawartych w tychże motywach, a więc gdy sądowi odwoławczemu nie pozostałoby praktycznie nic innego, jak tylko wiernie powielić staranną, logiczną i niezawierającą jakichkolwiek luk argumentację pierwszoinstancyjną²².

¹⁹ Wyrok SA w Warszawie z dnia 2 kwietnia 2019 r., sygn. II AKa 360/18, Legalis.

²⁰ Postanowienie SN z dnia 28 stycznia 2021 r., sygn. I KK 209/20, Legalis.

²¹ Postanowienie SN z dnia 1 grudnia 2020 r., sygn. II KK 284/20, Legalis.

²² Wyrok SN z dnia 20 sierpnia 2020 r., sygn. IV KK 508/19, Legalis.

6. Uzasadnienie wyroku reformatoryjnego

Ustawodawca przewiduje trzy rodzaje orzeczeń sądu odwoławczego: utrzymanie w mocy, zmiana lub uchylenie zaskarżonego wyroku w całości bądź w części (art. 437 § 1 zd. 1 k.p.k.). Zmiana i uchylenie wyroku wymagają wydania rozstrzygnięcia następczego, o którym mowa w art. 437 § 2 k.p.k. W wypadku zmiany wyroku wymagane jest orzeczenie odmiennie co do istoty. W wypadku uchylenia orzeczenia, należy umorzyć postępowanie albo przekazać sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania²³.

Wyrok sądu *ad quem* zmieniający wyrok sądu pierwszej instancji (wyrok reformatoryjny) powinien być poprzedzony szczegółową analizą całokształtu materiału dowodowego, ujawnionego w trakcie postępowania sądowego oraz wszechstronną i wnikliwą jego oceną, która powinna zostać następnie przedstawiona, z zachowaniem wymogów wynikających z art. 424 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji²⁴.

Uzasadnienie orzeczenia reformatoryjnego powinno mieć charakter pierwszoinstancyjny²⁵, a zatem stosownie do art. 424 § 1 k.p.k., uzasadnienie takiego wyroku sądu odwoławczego powinno zawierać zwięźle: wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku. Nadto, w uzasadnieniu wyroku należy przytoczyć okoliczności, które sąd miał na względzie przy wymiarze kary, a zwłaszcza przy zastosowaniu nadzwyczajnego złagodzenia kary, środków zabezpieczających oraz przy innych rozstrzygnięciach zawartych w wyroku (art. 424 § 2 k.p.k.).

Sąd odwoławczy wydający wyrok reformatoryjny musi mieć świadomość, że w ten sposób orzekając wkracza w obszar zastrzeżony dla sądu pierwszej instancji. Taka sytuacja zobowiązuje sąd *ad quem* do spełnienia wszystkich tych wymagań, jakie ustawodawca powierzył sądowi *merit*²⁶. W takim układzie procesowym, sąd odwoławczy powinien także zastosować się do zasad wynikających z art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., a więc poddać analizie i ocenie cały materiał dowodowy zgromadzony w toku dotychczasowego postępowania, przedstawić własne ustalenia, które doprowa-

²³ D. Drajewicz, (w:) D. Drajewicz (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2020, s. 52.

²⁴ Wyrok SN z dnia 18 marca 2015 r., sygn. III KK 432/14, Legalis.

²⁵ Wyrok SN z dnia 20 lutego 2019 r., sygn. II KK 201/18, Legalis.

²⁶ Wyrok SN z dnia 18 listopada 2020 r., sygn. IV KK 468/20, Legalis.

dziły go do przekonania o konieczności odmiennego rozstrzygnięcia i wykazać, że stanowisko wyrażone w wyroku sądu *a quo* było wadliwe oraz zaprezentować argumentację uzasadniającą taki wniosek²⁷.

Sąd odwoławczy, orzekając reformatoryjnie w oparciu o całkowicie odmienną ocenę dowodów i dokonane na nowo – odmienne od poczynionych przez sąd I instancji – ustalenia faktyczne, jest zobligowany do wykazania błędów w rozumowaniu sądu *meriti* oraz przedstawienia własnej analizy całego materiału dowodowego zgromadzonego w toku dotychczasowego procesu i wskazania, którym dowodom dał wiarę i dlaczego, a którym odmówił waloru wiarygodności z konkretnie sprecyzowanych powodów²⁸. Rozstrzygnięcie sądu *ad quem* powinno zawierać szczegółowe wskazanie przesłanek wydania tego orzeczenia przez wyczerpujące, wszechstronne odniesienie się do wszystkich faktów i okoliczności mających znaczenie w sprawie, jako że merytoryczna zmiana wyroku zobowiązuje sąd odwoławczy do respektowania zarówno wymogów art. 457 § 3 jak i art. 424 k.p.k. w zakresie odpowiadającym granicom zmiany orzeczenia²⁹. Powyższe zapatrywanie prawne dotyczą także sytuacji wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia kasatoryjnego i umorzenia postępowania, jeżeli jego podstawą jest zmiana ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji³⁰.

7. Uzasadnienie wyroku kasatoryjnego

Z samego założenia przyświecającego modelowi apelacyjnemu wynika, że regułą stanowi orzeczenie merytoryczne sądu odwoławczego (utrzymujące w mocy zaskarżone orzeczenie albo je zmieniające). W tym modelu orzeczenie kasatoryjne (uchylające zaskarżone orzeczenie), które zawiera rozstrzygnięcie następcze polegające na przekazaniu sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, stanowi wyjątek. Wyjątek ten uzasadniony jest bądź procesowymi ograniczeniami swobody orzekania sądu odwoławczego, bądź też zaistnieniem takich rażących uchybień w procedowaniu sądu pierwszej instancji, które wręcz dyskwalifikują postępowanie przed sądem *a quo* jako podstawę rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego³¹.

²⁷ Wyrok SN z dnia 5 września 2018 r., sygn. III KK 299/18, Legalis.

²⁸ Wyrok SN z dnia 18 czerwca 2019 r., sygn. IV KK 216/18, Legalis.

²⁹ Wyrok SN z dnia 8 lutego 2007 r., sygn. III KK 281/06, Legalis; wyrok SN z dnia 15 października 2003 r., sygn. IV KK 221/02, Legalis.

³⁰ Wyrok SN z dnia 18 listopada 2020 r., sygn. IV KK 468/20, Legalis.

³¹ Uchwała SN (7) z dnia 22 maja 2019 r., sygn. I KZP 3/19, Legalis.

W wypadku wyroku kasatoryjnego i jednocześnie przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania, uzasadnienie musi jednoznacznie określać, która z przesłanek wskazanych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. stanowiła podstawę takiego rozstrzygnięcia³². Stosownie do tego przepisu, uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Wypadki wskazane w art. 439 § 1 k.p.k. to bezwzględne przyczyny odwoławcze. Posiadają trzy istotne cechy wspólne. Ich wystąpienie skutkuje tym, że:

- 1) sąd odwoławczy nie bada wpływu uchybienia na treść zaskarżonego orzeczenia ("niezależnie od [...] wpływu uchybienia na treść orzeczenia" – art. 439 § 1 *in principio* k.p.k.);
- 2) kontrola zaskarżonego orzeczenia przez sąd *ad quem* następuje niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów – art. 439 § 1 *in principio* k.p.k.);
- 3) jedynym dopuszczalnym orzeczeniem sądu odwoławczego jest orzeczenie kasatoryjne (sąd *ad quem* uchyla zaskarżone orzeczenie – art. 439 § 1 *in principio* k.p.k.)³³.

Bezwzględne przyczyny odwoławcze wskazane w art. 439 § 1 k.p.k., które uzasadniają wydanie orzeczenia kasatoryjnego łączącego się z orzeczeniem następczym w postaci przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, to bezwzględne przyczyny odwoławcze wymienione w pkt. 1–7 oraz 10 i 11 k.p.k. Stwierdzenie przyczyn wymienionych w pkt 8 i 9, co do zasady wiąże się z wydaniem orzeczenia następczego przez sąd odwoławczy o umorzeniu postępowania, a zatem nie skutkuje przekazaniem sprawy do sądu *a quo*.

Jeżeli przeszkodą do wydania reformatoryjnego orzeczenia jest regulacja art. 454 § 1 i 3 k.p.k. (naruszenie reguł *ne peius*), to sąd odwoławczy powinien to także wyraźnie zaakcentować w pisemnych wywodach uzasadnienia wyroku³⁴. Możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius*, określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.), zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy – w wyniku usu-

³² Wyrok SN z dnia 13 maja 2021 r., sygn. V KS 14/21, Legalis, postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2018 r., sygn. IV KS 7/18, Legalis.

³³ D. Drajewicz, (w:) D. Drajewicz (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2020, s. 80.

³⁴ Wyrok SN z dnia 14 marca 2018 r., sygn. IV KS 4/18, Legalis.

nięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1–3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) – stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. Sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k.³⁵ W konsekwencji uzasadnienie sądu *ad quem* powinno zawierać podstawy wskazujące na konieczność wydania wyroku skazującego. Z treści uzasadnienia musi wynikać, że perspektywa skazania jawi się jako pewna³⁶.

Wydanie wyroku kasatoryjnego uzasadnia konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Zawarta w art. 437 § 2 zd. 2 *in fine* k.p.k. podstawa kasatoryjnego orzekania sądu odwoławczego, określona jako konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, jest związana z rozprawą główną, gdyż użyty wyraz „przewód” odnosi się do jednego z jej etapów, jakim jest przewód sądowy. W konsekwencji, uchybienia procesowe zaistniałe na innych etapach przebiegu rozprawy głównej, tj. rozpoczęcie rozprawy albo głosy końcowe nie mogą doprowadzić do wydania na tej podstawie orzeczenia kasatoryjnego³⁷.

Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zd. 2 *in fine* k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji³⁸.

Konieczność ponownego przeprowadzenia wszystkich dowodów wystąpi wówczas, gdy wszystkie dowody były nieprawidłowo przeprowadzone, jak też, gdy w sprawie w ogóle żaden dowód nie został przeprowadzony przez sąd pierwszej instancji. Owa konieczność przeprowadzenia wszystkich dowodów na rozprawie przed sądem pierwszej instancji będzie również zachodziła, gdy nieprawidłowe przeprowadzenie więk-

³⁵ Wyrok SN z dnia 21 kwietnia 2021 r., sygn. II KS 3/21, Legalis.

³⁶ Wyrok SN z dnia 17 marca 2021 r., sygn. II KS 2/21, Legalis.

³⁷ Postanowienie SN z dnia 28 lutego 2018 r., sygn. V KK 221/17, Legalis.

³⁸ Uchwała SN (7) z dnia 22 maja 2019 r., sygn. I KZP 3/19, Legalis.

szości dowodów w sądzie pierwszej instancji spowoduje niemożność poddania ocenie tych prawidłowo przeprowadzonych³⁹.

Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego przez sąd pierwszej instancji, może wynikać także z niewłaściwego przeprowadzenia przez ten sąd, czynności procesowych innych niż dowodowe. Sytuacja taka może dotyczyć wyłącznie naruszenia przepisów procesowych dotyczących przebiegu przewodu sądowego, które odnoszą się do całego przewodu i tym samym wymagają jego powtórzenia w całości. Jeżeli natomiast naruszenie przez sąd pierwszej instancji przepisów procesowych nie odnosi się do całego przewodu sądowego i nie ma skutku dotyczącego całości tego przewodu, to wówczas, co oczywiste, zajdzie tylko konieczność powtórzenia przewodu sądowego jedynie w części, której uchybienie dotyczy, a to nie uprawnia sądu odwoławczego do przyjęcia, że jest konieczne przeprowadzenie przez sąd pierwszej instancji na nowo przewodu sądowego w całości⁴⁰.

Tytułem przykładu, niezbędne jest powtórzenie pierwszoinstancyjnego przewodu sądowego w pełnym zakresie, jeżeli sąd *a quo* nieprawidłowo przeprowadził wszystkie dowody, uniemożliwiając oskarżonemu korzystanie z pomocy tłumacza, a w konsekwencji uniemożliwiając realny udział oskarżonego w postępowaniu dowodowym, a nadto gdy tym samym doszło do naruszenia przepisów procesowych odnoszących się do prawidłowego przebiegu postępowania przez pozbawienie oskarżonego pomocy tłumacza, co skutkuje rażącym naruszeniem normy gwarancyjnej sformułowanej w art. 204 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.k. i art. 72 k.p.k., a przez to także powoduje istotne ograniczenie prawa do obrony (6 k.p.k.), które następnie skutkuje naruszeniem prawa do rzetelnego procesu⁴¹.

Każda z tych przyczyn wymaga jednoznacznego przedstawienia i jasnego, a zarazem zwięzłego omówienia w treści uzasadnienia.

8. Forma uzasadnienia i organ zobowiązany do jego sporządzenia

Uzasadnienie ma charakter sformalizowany i wymaga udokumentowania w formie pisemnej, zatem przy użyciu znaków tworzących język. Z uwagi na uwarunkowania prawne językiem uzasadnienia jest język polski (art. 5 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów

³⁹ Uchwała SN (7) z dnia 22 maja 2019 r., sygn. I KZP 3/19, Legalis.

⁴⁰ Uchwała SN (7) z dnia 22 maja 2019 r., sygn. I KZP 3/19, Legalis.

⁴¹ Wyrok SA w Warszawie z dnia 27 września 2021 r., sygn. II AKa 179/21 (niepubl.).

powszechnych⁴²). W tym języku – z zachowaniem jego gramatyki – uzasadnienie musi zostać sporządzone.

Pisemne uzasadnienie orzeczenia utrwała się w formie wydruku komputerowego bądź pismem maszynowym (§ 118 ust. 4 RegUSądR⁴³). W składach wieloosobowych pisemne uzasadnienie podpisuje się imieniem i nazwiskiem, w przypadku skróconej formy podpisu potwierdza się go imienną pieczęcią lub nadrukiem danych o imieniu i nazwisku (§ 119 ust. 4 RegUSądR). W wypadku sędziów delegowanych, podpisanie uzasadnienia wyroku przez sędziego może nastąpić także po upływie okresu jego delegacji, gdyż sporządzenie uzasadnienia na piśmie jest czynnością podejmowaną *ex post* jako pisemne utrwalenie uzgodnionego i przyjętego wcześniej podczas narady nad tym orzeczeniem uzasadnienia, które następnie potwierdzają swoim podpisem sędziowie biorący udział w jego wydaniu⁴⁴.

Uzasadnienie sporządza przewodniczący posiedzenia lub rozprawy lub sędzia sprawozdawca (§ 119 ust. 1 RegUSądR). W razie gdy sporządzenie pisemnego uzasadnienia orzeczenia przez przewodniczącego posiedzenia lub rozprawy lub sędziego sprawozdawcę nie jest możliwe lub napotyka przeszkody, których czasu trwania nie można przewidzieć, na zarządzenie przewodniczącego wydziału uzasadnienie sporządza inny sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia (§ 119 ust. 2 zd. 1 RegUSądR). Jeżeli sporządzenie pisemnego uzasadnienia jest niemożliwe, przewodniczący wydziału czyni o tym wzmiankę w aktach sprawy (§ 119 ust. 2 zd. 2 RegUSądR).

9. Podstawy normatywne sposobu sporządzenia uzasadnienia

Podstawy normatywne sposobu sporządzenia uzasadnienia wyroku sądu apelacyjnego określa art. 99a § 1 k.p.k., stosownie do którego takie uzasadnienie sporządza się na formularzu według ustalonego wzoru. Wydane na podstawie delegacji wynikającej z treści art. 99a § 2 k.p.k. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie wzorów formularzy uzasadnień wyroków oraz sposobu ich wypełniania⁴⁵, określa sposób wypełnienia i wzory formularzy uzasadnień, m.in. wyroku sądu odwoławczego, który stanowi wzór formularza opatrzony symbolem UK 2.

⁴² Tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 2072.

⁴³ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości - Regulamin urzędowania sądów powszechnych z dnia 18 czerwca 2019 r. (Dz. U. z 2019 r., poz. 1141).

⁴⁴ Postanowienie SN z dnia 29 października 2015 r., sygn. II KK 285/15, Legalis.

⁴⁵ Dz. U. z 2019 r., poz. 2349.

Wzór formularza uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego (UK 2) określa załącznik 4 do rozporządzenia, natomiast wzór załącznika do formularza uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego reguluje załącznik 5 do rozporządzenia. Sposób wypełniania formularza uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego oraz załącznika tego formularza określa załącznik 10 do rozporządzenia.

10. Zakres stosowania formularza UK2

Formularz UK 2 jest przeznaczony do sporządzenia uzasadnienia w sprawach karnych i o przestępstwa karnoskarbowe rozstrzyganych przez sąd drugiej instancji. Formularz stosuje się także w postępowaniu lustracyjnym, stosownie do art. 21d ust. 1 UjawDokIPNU⁴⁶. Dla celów tego postępowania rubryki dotyczące oskarżonego należy wypełnić w odniesieniu do osoby lustrowanej, zaś dotyczące oskarżyciela publicznego w odniesieniu do prokuratora. Obowiązek sporządzenia uzasadnienia na formularzu dotyczy każdego wyroku wydanego przez sąd II instancji, w których stosowane są przepisy k.p.k.

Uzasadnienie w tej formie powinno zostać sporządzone także w sprawach o wykroczenia skarbowe, gdyż w postępowaniu w tych sprawach o wykroczenia skarbowe stosuje się odpowiednio przepisy k.p.k., jeżeli inne przepisy nie stanowią inaczej (art. 113 § 1 KKS). Ze względu na treść art. 1 § 2 KPW formularz UK2 nie ma zastosowania do uzasadnień wyroków wydanych w postępowaniach w sprawach o wykroczenia, gdyż w tych postępowaniach przepisy k.p.k. stosuje się tylko wtedy, gdy tak stanowią normy KPW, zaś przepisy tej ustawy nie przewidują recepcji art. 99a k.p.k.⁴⁷

Formularz UK 2 stosowany jest także w sprawach dotyczących odszkodowania lub zadośćuczynienia za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, o których mowa w rozdz. 58 k.p.k., rozpoznawanych przez sąd drugiej instancji, a także w sprawach dotyczących odszkodowania lub zadośćuczynienia, o których mowa w ustawie o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

⁴⁶ Ustawa o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., Dz. U. z 2021 r., poz. 1633).

⁴⁷ D. Drajewicz, (w:) D. Drajewicz (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2020, s. 276, 277.

z dnia 23 lutego 1991 r.⁴⁸, jako że – stosownie do art. 8 pkt 3 tej ustawy – w postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie mają odpowiednie zastosowanie przepisy rozdziału 58 k.p.k., z wyjątkiem art. 555 k.p.k.

11. Tabelaryczna forma uzasadnienia

Zastosowanie tabelarycznej formy zapisu i przedstawiania treści uzasadnienia wyroku, wprowadza rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie wzorów formularzy uzasadnień wyroków oraz sposobu ich wypełniania. Tabele słowne, jakie nakazuje stosować ten akt prawny, stanowią uproszczony sposób graficznego przedstawienia powiązanych danych. Wyróżnia się tabelę z liniami, której rubryki pionowe lub poziome są oddzielone od siebie liniami oraz tabelę bez linii, w której rubryki pionowe lub poziome są oddzielone od siebie odstępami⁴⁹.

Rozporządzenie nakazuje umieszczenie treści uzasadnienia w odpowiednich tabelach, które są tworzone poprzez poziome i pionowe linie. Tabele składają się z rubryk, które mają formę kolumn (pola pomiędzy dwiema sąsiednimi pionowymi liniami) lub wierszy (pola pomiędzy dwiema sąsiednimi poziomymi liniami). Niektóre tabele zawierają rubryki, służące do zaznaczenia przygotowanych danych⁵⁰.

12. Dopuszczalność modyfikacji treści i struktury formularza UK 2

Sposób wypełnienia rubryk, tabel i kolumn formularza UK 2 reguluje załącznik nr 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie wzorów formularzy uzasadnień wyroków oraz sposobu ich wypełniania. Co do zasady, formularz powinien zostać wypełniony stosownie do zaleceń zawartych w załączniku nr 10, a jego struktura nie może podlegać modyfikacjom. Zgodnie z § 3 tego rozporządzenia, dopuszczalne są jedynie modyfikacje układu rubryk formularzy uzasadnień wyroków określone w sposobach ich wypełniania, o których mowa w § 2 ust. 7–11 rozporządzenia. Odnośnie do uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego zakres dopuszczalnych modyfikacji formularza UK 2 i załącznika do tego formularza określa załącznik nr 10 do rozporządzenia.

⁴⁸ Tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 1693.

⁴⁹ A. Wołański, Edycja tekstów. Praktyczny poradnik, Warszawa 2008, s. 210 i n.

⁵⁰ D. Drajewicz, (w:) D. Drajewicz (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2020, s. 277.

Stosownie do treści załącznika nr 10 do rozporządzenia, jeżeli jest to w konkretnej sprawie celowe z merytorycznego punktu widzenia i nie będzie miało negatywnego wpływu na czytelność uzasadnienia, a treść zaskarżenia pochodząca od różnych podmiotów jest zbieżna, możliwe jest zbiorcze przedstawienie treści zaskarżenia oraz stanowiska sądu odwoławczego wobec zgłoszonych zarzutów i wniosków.

Nadto, jeżeli do wypełnienia formularza używa się oprogramowania udostępnionego przez Ministra Sprawiedliwości, części formularza, które nie zostały wypełnione, mogą zostać automatycznie usunięte z jego treści. Poza tym niedopuszczalne są modyfikacje treści zawartych we wzorze formularza, ani też zmiany w jego strukturze, poza możliwością powielania rubryk w przypadkach wskazanych poniżej.

Wypadki te dotyczą dopuszczalności powielania wierszy w ramach podsekcji:

- 2.1.1. Fakty uznane za udowodnione;
- 2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione;
- 2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów;
- 2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów);

oraz każdej podsekcji w ramach sekcji 5. Rozstrzygnięcie sądu odwoławczego;

a także w ramach sekcji:

- 3. Stanowisko sądu odwoławczego wobec zgłoszonych zarzutów i wniosków.
- 4. Okoliczności podlegające uwzględnieniu z urzędu.
- 6. Koszty procesu.

Co więcej, w załączniku do formularza UK 2, który jest składany osobno w odniesieniu do każdego zaskarżonego rozstrzygnięcia przez jeden podmiot wnoszący apelację, dopuszczalne jest odniesienie załącznika do więcej niż jednego zaskarżenia rozstrzygnięcia albo wniesionego przez więcej niż jeden podmiot, jeżeli elementy wyznaczające granice zaskarżenia oraz wnioski są wspólne i podlegają łącznemu rozpoznaniu. Dopuszczalne jest także jednokrotne omówienie powodów uznania dowodu ze wskazaniem wszystkich faktów, do których się on odnosi, w razie gdy jeden dowód odnosi się do więcej niż jednego faktu.

13. Prawdliwość stosowania formularza UK 2 *in praxi*

Stosownie do zaleceń załącznika nr 10 do rozporządzenia, w podsekcji 1.2 formularza UK 2 należy zaznaczyć symbolem „x” wszystkie podmioty, które wniosły apelacje. Jeżeli apelacje wniosły te same podmioty (np. dwóch oskarżonych), należy zaznaczyć ten podmiot. Jeżeli apelację wniósł pełnomocnik, należy zaznaczyć podmiot, który jest przez niego reprezentowany. *In praxi* reguły te są naruszane. Stanowi błąd uzupełnianie treść formularza przez wpisanie treści: „ pełnomocnik wnioskodawcy” (np.: uzasadnienie wyroku w sprawie II AKa 182/20, SA w Szczecinie⁵¹), czy „ pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego” (np. uzasadnienie wyroku w sprawie II AKa 92/20 SA w Gdańsku⁵²), czy wskazywanie liczby podmiotów: „ obrońcy czterech oskarżonych” (np. uzasadnienie wyroku w sprawie II AKa 179/20, SA w Szczecinie⁵³). Wprowadzenie takiej treści narusza zalecenie szczególne odnoszące się do podsekcji 1.2, jak i też zalecenie ogólne zakazujące modyfikacji treści formularza (akapit 5 zd. ostatnie) załącznika nr 10 do rozporządzenia.

Sekcja 2 dotyczy ustalenia faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy, zarówno w odniesieniu do oceny dowodów, którą przeprowadził sąd odwoławczy, jak i odmiennej oceny dowodów przeprowadzonych przez sąd pierwszej instancji, dokonanej przez sąd odwoławczy (załącznik nr 10 do rozporządzenia).

Błędna jest praktyka polegająca na wypełnianiu tej sekcji, pomimo niewykonania żadnych czynności dowodowych przez sąd odwoławczy w rozumieniu powyższego zalecenia (np. uzasadnienie wyroku w sprawie II AKa 390/19, SA w Gdańsku⁵⁴), a zatem gdy sąd *ad quem* nie przeprowadzał żadnych dowodów, jak i też nie dokonał odmiennej oceny dowodów przeprowadzonych przez sąd pierwszej instancji.

Stosownie do zaleceń załącznika nr 10 do rozporządzenia, w sekcji 3 (stanowisko sądu odwoławczego wobec zgłoszonych zarzutów i wniosków) należy wskazać zarzut z apelacji, a następnie zaznaczyć symbolem „x” jego ocenę dokonaną przez sąd odwoławczy jako zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Zamieszczanie w tej sekcji wszystkich zarzutów (co do zasady należy przedstawić tylko jeden zarzut), które nie są ze sobą zbieżne w swej tre-

⁵¹ Wyrok SA w Szczecinie z dnia 26 listopada 2020 r., sygn. II AKa 182/20, niepubl.

⁵² Wyrok SA w Gdańsku z dnia 26 sierpnia 2020 r., sygn. II AKa 92/20, Legalis.

⁵³ Wyrok SA w Szczecinie z dnia 26 listopada 2020 r., sygn. II AKa 179/20, niepubl.

⁵⁴ Wyrok SA w Gdańsku z dnia 25 lutego 2020 r., sygn. II AKa 390/19, Legalis.

ści (co uzasadniłoby odstępianie od powyższej zasady stosownie do wyjątku z części wstępnej zaleceń rozporządzenia), a następnie w ocenie tych zarzutów oznaczanie rubryki wzajemnie się wykluczającej jest błędne (tytułem przykładu: w uzasadnieniu wyroku w sprawie II AKa 150/20, SA w Katowicach⁵⁵ zaznaczono rubryki: „☒ zasadny” oraz „☒ niezasadny”, natomiast w uzasadnieniu wyroku w sprawie II AKa 92/20, SA w Gdańsku⁵⁶ oznaczono wszystkie rubryki: „☒ zasadny”, „☒ częściowo zasadny” oraz „☒ niezasadny”). Taka praktyka wskazuje na alogiczność oceny i prowadzi do naruszenia zasady czytelności uzasadnienia przez zbiorcze przedstawienie treści zaskarżenia oraz stanowiska sądu odwoławczego, które jest wewnętrznie sprzeczne.

14. Uwagi końcowe

Uzasadnienie stanowi dokument akcesoryjny do wyroku. Po pierwsze, uzasadnienie nigdy nie może zmienić treści orzeczenia, a po drugie, stanowi ono zamknięty w określonym obszarze instrument dialogu między organem kreującym przyszłe zdarzenia, a zatem sądem, który wydał wyrok, a odbiorcą treści imperatywnych zawartych w wyroku⁵⁷.

To, w jakiej postaci zostanie sporządzone uzasadnienie, czy w tradycyjnej formie opisowej, czy w formie tabelarycznej nie ma istotnego znaczenia, o ile wybrana forma będzie uwzględniać wymogi normatywne odnośnie do jego treści. Dotychczasową praktykę sporządzania uzasadnień w formie opisowej nierzadko charakteryzowała dysproporcja między częścią historyczno-faktualną uzasadnienia a interpretacyjno-motywacyjną. Praktyka sporządzania uzasadnień w formie opisowej często prowadziła do powstania obszernych uzasadnień o nikłej ich komunikatywności, w których znaczą cześć stanowiło powielanie treści zawartych w aktach sprawy, w szczególności powołanie *in extenso* treści orzeczenia sądu *a quo* oraz treści zarzutów odwoławczych. Te treści nierzadko dominowały nad treścią interpretacyjno-motywacyjną, stanowiącą istotę wypowiedzi sądu *ad quem*.

W opisowym modelu uzasadnienia nierzadko występował problem dążenia do maksymalnej rozległości wypowiedzi. Taka rozwlekłość wynikała z hipertrofii części historyczno-faktualnej, czy też z prezentacji roz-

⁵⁵ Wyrok SA w Katowicach z dnia 30 lipca 2020 r., sygn. II AKa 150/20, Legalis.

⁵⁶ Wyrok SA w Gdańsku z dnia 26 sierpnia 2020 r., sygn. II AKa 92/20, Legalis.

⁵⁷ D. Drajewicz, (w:) D. Drajewicz (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2020, s. 533.

wiązania abstrakcyjnego kazusu nieodnoszącego się lub częściowo odnoszącego się do realiów sprawy, w którym dominowały rozbudowane wypowiedzi zawierające odwoływanie się do kwestii konstytucyjnych, europejskich czy międzynarodowych zarówno w zakresie prawa, jak i orzecznictwa oraz doktryny jednakże bez związku z istotą sprawy.

Tabelaryczna forma zapisu uzasadnienia wymusza skrócenie części historyczno-faktualnej uzasadnienia. Taka forma zwiększa efektywność postępowania przez skrócenie czasu sporządzenia uzasadnienia, podnosi jego przejrzystość i komunikatywność. Problematyczne może być urzeczywistnienie tych wartości w sprawach złożonych podmiotowo lub przedmiotowo. W tych sprawach wypełnienie wielu rubryk w stosunku do wielu zarzutów lub wielu oskarżonych może niekiedy burzyć komunikatywność uzasadnienia. Jednakże w wypadku, gdy treść zaskarżenia pochodząca od różnych podmiotów jest zbieżna, możliwe jest zbiorcze przedstawienie tej treści oraz stanowiska sądu odwoławczego wobec zgłoszonych zarzutów i wniosków, o ile nie będzie to miało negatywnego wpływu na czytelność uzasadnienia.

Z całą pewnością nie powinno się rezygnować z tabelarycznej formy uzasadnienia, lecz dążyć do jej udoskonalenia, zwłaszcza w sprawach złożonych podmiotowo lub przedmiotowo. Sprawy tego rodzaju powinny zostać poddane szczególnej analizie badawczej, w celu wykrycia elementów wadliwych dla tej formy, a następnie ich eliminacji przez prawodawcę.

Bibliografia

1. Drajewicz D. (red.) Stosowanie formularzy uzasadnień wyroków w postępowaniu karnym przed sądem I instancji oraz w postępowaniu odwoławczym, Warszawa 2000.
2. Drajewicz D. (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2020.
3. Drajewicz D., Uzasadnienie wyroku sądu *a quo* w świetle znowelizowanych przepisów Kodeksu postępowania karnego, MOP 2016, nr 20.
4. Marszał K., Proces karny, Katowice 1998.
5. Wierzbicka E., Wolański A., Zdunkiewicz-Jedynak D., Podstawy stylistyki i retoryki, Warszawa 2008.
6. Wolański A., Edycja tekstów. Praktyczny poradnik, Warszawa 2008.

Statement of reasons for second instance court judgment in criminal proceedings

Abstract

This paper explores the content of, and the method of preparing a statement of reasons for a judgment issued by an appellate court in criminal proceedings. Things such as clarity and conciseness, a normative basis, and a level of detail are examined with respect to the statements of reasons: Statements of reasons are discussed separately for reversing and remanding judgments and for amending judgments. Regulations governing the method of preparing statements of reasons are also discussed, with consideration given to the applicability of a UK2 form as well as to the admissibility of any content and structure modification to, and the valid practical use of, the form.

Key words

Criminal proceedings, judgment, statement of reasons, appellate court, form.